

188. folyó

Minden eddigi társadalom története
osztályharcol története.
Világ proletárjai egyesüljétek!

NÉPAKARAT

„Az igazság fejlettebb ország a ke-
vőbb fejletlenek saját jövője képét
mutatja.” (Marx.)

SZOCIALISTA MUNKÁSLAP

No. 19. szám. Vol. VI. évfolyam.

New York, 1908 március 6.

Egyes szám ára 2 cent.

JÖNNEK AZ ANARCHISTÁK.

Chicagoiban megtámadtak egy rendőrt. Mindössze ennyi történt. De ez aztán elég volt a nyárspolgároknak, hogy megrémüljenek és az "anarchista veszedelméről" cikkezzenek. Hogy is lehetne másé? Mindenki, aki jelenlegi társadalmi renddel s annak öreivel nincsen kibékülve, az anarchista, akit éppúgy lehet lőni "önvédelem"-ből és büntetlenül, mint valami veszett állatot. Hogy micsoda állapotok azok, amelyek anarchistává tesznek valakit, anarchistává a maga összes tévedéseivel, azt nekünk kutassa ez a társadalom s ennek fenn-tartó oszlopai?

Hogy az anarchia ennek a társadalomnak a következménye, ez természetes. Önmagát kell ennek a társadalomnak előbb tönkretennie, hogy az anarchistákat lehetlenné tegye. Avagy képzelhető-e józan észsel, hogy egy szocialista társadalomban, hol a termelés szervező van s a munka gyümölcse a munkálati, amikor kizsákmányolás és osztályharc megszűntek, legyen valakinek is oka fellázadni az osztályuralom önzése ellen?

Bizonyára nem! De ez mindegy a jelenlegi uralodó osztálynak. Az csak a saját hatalmát látja, félti és oltalmazza. És mindenki, aki az ő uralma ellen tör, anarchista. Az ő örökéletűnek vélt társadalmi rendjét senki sem merje megbolygatni, mert anarchistának kiáltja ki s aszerint bánik el vele.

A szabadsárgyűlölet a profit számára történő termelésből, a termelő eszközök fölötti magántulajdonból s ezek következményeiből születik az anarchia, mint mindenkinővé, félszűgése, túlzása a mai társadalomnak. Az anarchista csak következtetéseket, mikor a társadalmi élet minden terén meg akarják valósítani azt a szervezetenél, melyet nekik a burzsoázia gazdasági téren mutat.

Ne beszéljünk itt az anarchista elméleti indokairól, a tudományos individualizmusról. Világos, hogy a társadalmat nem lehet individualis szempontok szerint tekinteni. A társadalom nem számtalan egészen mesterséges társaság, hanem az egész emberiség közös munkája, amelynek megvannak a maga saját törvényei. Ezt a szocialis testet nem lehet egyéni szempontok alá helyezni: az anarchia tehát mint társadalmi elv, mint társadalom-elmélet nem állhat meg.

Az anarchista is, mint mindenki, aki ebben a társadalomban nem az uralkodó, tökéscsászár tagja, látja és érzi ennek a társadalomnak a következményeit, de ahelyett, hogy abból a kevés szervezetszűgéből, rendezettségéből, melyet már a polgári keretek közt is találhatni, azt a következtetést vonná, hogy ez a szervezetsűg az, melyet az emberiség javára kell az egész vonalon megvalósítani, ott is szervezetsűgét követel, hol az már meg van valósítva, bár természetesen helytelenül és osztályuralmi célokra.

Bizony nem mind anarchista az, aki a jelenlegi viszonyok ellen lázít, forradalmat hirdet és osztályharcot folytat. De míg mi szocialisták felismertük, hogy a mai társadalom, a kapitalizmuson nyugvó burzsoázia az, melyet tönkre kell tennünk, hogy minden kizsákmányolás megszűnjék, a polgárság gazdálkodását, államát, jogrendjét s helyébe állítani a proletártermelést, a munkásállamot és jogrendet, addig az anarchista minden jogrend ellen küzd, addig amíg államról, szervezett társadalmi rendről tudni nem akarunk, mint amely korlátja az egyéni szabadság korlátlan kifejlesztésének.

És ha ily különbözők a felfogások elvi tekintetben, természetesen hasonló a külfűbűség a célok biztosító eszközök megválasztása és követése tekintetében. Mint ahogy a szocialisták nem tudják helyeselni azt a felfogást, mely társadalmi elméleteket egyéni alapokra helyez, éppúgy, saját, a tények felismeréséből eredő taktikáját nem bízhatja oly fegyverekre, melyek akármilyen okból vagy nem szükségesek, vagy nem elegendők. Főképpen pedig nem állapítunk meg egy föltétlenül biztos eszközt, mely minden körülmények között biztos gyógyszer, mint ahogy az anarchista tesz az antimilitarizmus és általános sztrájk egyébként igen becses forradalmi eszközeinek egyoldalú propagálásával. A mi taktikánkat gazdasági szükségesszerűségek s ezek felismerése irányítja.

De az anarchista nem is lehetnek következtetések, mert taktikájuknak az a része, melyre ők maguk a legnagyobb súlyt helyezik, szervezés nélkül, rendszeres küzdelem s e küzdelemre való nevelés nélkül el sem képzelhető. Azok a fajai a "közvetlen cselekvés"-nek pedig, melyet az egyes anarchista munkás az egyes kapitalistával szemben folytat: a gépek és szerszámok rongálása, az anyag elértéktelensége, szóval a kapitalistának mindenképen való kárt okozás nagyon kevésé fognak hozzájárulni az embe-

rek azon gazdasági felszabadulásához, mely nélkül az egyéni szabadságnak semmiféle foka sem képzelhető el. Ezekre a tévedésekre pedig nekünk szocialistáknak nemcsak a kapitalistákkal szemben kell rámutatnunk, ki szeretnek bennünket egy kalap alá fogni az anarchistákkal, hanem ez utóbbiakkal szemben is, akiktől úgy különbözünk, mint az utópista ideológustól, a tényekkel számító materialista s az elkeseredett, fejével a falnak rohanó puccsistától az öntudatos forradalmár.

De azért is a mi organumaink az anarchia ellenében nem a polgárság fogvacogatótó rémülete s tüzzel-vassal való üldözése. Mi az anarchista ezt a társadalom természetes kinővéseinek tartjuk, kiket szükségszerűleg hoz létre a polgári "rend" s az annak nyomain haladó tehetetlen munkáspolitikák, melyek nincs áthatva az osztályharc igazságaitól.

A DARVINIZMUS ALAPELVEI.

Irtá: Fáy János.
(Folytatás.)

Teremtett tehát eget, földet, napot, csillagokat, még pedig a maga különleges és sajátos logikája szerint. Teremté például a napot később, mint a világosságot, dacára annak, hogy nap nélkül világosság nem létezhetik a földön. Egy szóval ő fűtül a tudományra és a logikára. Végre aztán teremté az embert, a saját nem létező képére és hasonlatosságára. Azóta pedig 6000 esztendő járt volna le, isten kormányzása alatt. De csodák csodája, ilyen eszt is adott az embernek és az ugylászik nagyony is visszaél ezzel az adományval.

Az embernek akaratereje, valamint a tudás vágya az összes, régebben ismeretlen világ-részek felfedezésére gerjesztette őt; és mivel ezeken a világreszekben élő lényeket, sőt embereket is talált, dacára annak, hogy el voltak zárva a külvilágtól, úgy arra a következtetésre jutott, hogy vagy nem igaz amit isten és biblia mond, vagy pedig az egész emberek által készített maszlag. Ezt megérősítette még az a körülmény is, hogy némely vidéken oly élő-lények csontvázait találták meg, melyek a geológusok számítása szerint csak százezernyi vagy milliónyi évek előtt léteztek és ma már teljesen kihaltak, dacára isten áldásának: "fejlődjétek és szaporodjatok, azaz terjeszkedjétek az egész földön". A föld és iszaprétegek még olyan élőlények hű képét is megőrizték számunkra, melyeknek csontjai is már rég elporladtak. A magyarraátot erre néve olyképed adják, hogy ott, ahol ma megkövesedett iszaprétegek vannak, millió és millió évekkal azelőtt ezek az állatok belesüllyedtek az iszapba és ott elvesztek. A természet örökösén változó törvényei szerint újabb és újabb iszaprétegek rakodtak rá és a tömötlen évek folyamán megkövesedtek ezek az iszaprétegek és megőrizték a belé fulladt állatoknak a lenyomatát. Ahol csak keresztül ásták a földet, számtalan, ezideig kihalt állatoknak a maradványait találták. A gipszközetből mely a Montmartre hegységét képezi Párisban, pompás állatok csontjai jöttek napvilágra, melyek a ma is minden állatkertben látható tapírira hasonlítotak, de mind amellet meg voltak a sajátos tulajdonságai, melyeket a tapírnál nem észlelhetünk. Paleotheriumnak kereszteltek el ezt az állatot. Nagyony régen lehetett, hogy ezek a Paleotheriumok éltek. Ott, ahol ma a Montmartre hegy fekszik, valamikor tengernek kellett lennie. Ebben a tengerben képződtek a későbbi gipszkövek, eleinte csak a fenéken, mint puha mészkő, iszap. Ebben az iszapban süyedtek el ezek az állatok, ha a vízben vagy a mocsárban szerencsétlenül jártak. Ez az iszap megint megkövesedve, megőrizte részünkre a csontok rajzát, amelyet körülrajzolva, képet nyújtanak a természettudósoknak, az állat egykori külsejéről.

Egy ettől távol eső helyen, Worms és Mainz között egy elefánt fajtájú szörnynek a fejét ásták ki az agyagból, melynek csak a feje hosszabb egy méternél és az alsó állkapcsából két két óriási agyar meredt ki; de ezek nem fölfelé álltak, mint az elefánt agyari, hanem lefelé görbültek. Dinotheriumnak nevezték el ezt a rém állatot. Würtembergben egy állat fejét találták meg, mely szintén nagyobb egy méternél. Ez az állat félig-meddig egy óriási békára hasonlított, félig meg a götère és még sokkal nagyobb volt. A tenger háborgó hullámai elmosták a földet az egyik ponttól és a másikon az iszap alakjában nőtt ki, mely megkövesedve ismét szárazföldé vált. A szárazföldről hegyek emelkedtek ki, melyeket az esőzések és a jegecek ismét elrongáltak és hogy megtartsa a föld egyensúlyát, máshol nőttek ki ismét. De

(Folytatás a 2-ik oldalon.)

Mikor a múzeumokat kezdtek megtölteni ezekkel a csontokkal és iszaplenyomatokkal, még egy másik nevezetes tény is kiderült. Éppen ezek között a csodaállatok között oly különböző átmeneti lépcsőket képező keverékek merültek föl, melyek becses tanúságot adtak a régebbi időről.

Maradjunk egy pár percig a múzeumban és szemléljük az állatokat.

A múzeum egyik termében szemlélhetjük az egész állatvilágot. Csuszó-mászók, mindenféle szárnyas állatok, férgek és szárazföldi állatok békésen férnek el egymás mellett, akár csak Noe bárkájában. Most következnek ránk nézve a legfontosabb szakasz, a megkövesedés korszakának szaka vagy a történet előtti állatok. Különös teremtek! Kagylók és csigakéregyek mellett csövek, szarvak és vérték láthatók, amilyeneket a ma élő lények többé nem viselnek. Látod ott azokat a kerekemű sárkányokat, a vértezett fogu torokkat? Egyesek között cethal-uszonyokkal vannak ellátva és valamikor a vizeken uralkodtak. Mások krokodil dörmöket mutatnak fel és hosszú időn keresztül a szárazföld fejedelméi voltak. Némelyek köztük 40, 50, sőt 100 láb hosszúságot értek el. Egyesek félig egyenes tartásban jártak és óriási fejeket 20 lábnyira a levegőben himbálták.

Megállj csak! Mi lóg közvetlenül mellette? Egy böreg? Majdnem úgy néz ki, de mégsem az, talán egy tollatlan madár? Az sem. Ha egyáltalában hasonlatosságot akarunk kimutatni, úgy talán legjobban hasonlíthatók egy mesés alakú gyíkra, derékszőgű fejfel, madár csontok és állakkal, de böregér szárnyakkal ellátva. Csodálatos egy teremtet! Persze, persze, amikor ezek a sárkányok még a levegőben szállongtak, nem gondoltak arra, hogy mulandó maradványaik még valamikor halhatatlan dicsőséget fognak aratni.

Nem messze a repülő sárkánytól (Pterodactylus a tudományos neve) egy még sokkal híresebb legény látható. Egy igazi, de mégis különös fajtájú madár. Röpülőhártája már nincsen, hanem igazi tollas szárnya van, de ezeken jól kifejlődött körmök vannak: össze-vissza tehát négy lába van! Ki hallott már olyasmit? A csőrében fogakat visel és egy képzett seregély vagy egy nyelvtudós papagályt ezt egyáltalában nem nevezné csőrnek. De még a farka! Olyasmit egy reményteljes kakas vagy egy egyszerű lud sem viselne. Ez minden divat ellenére volna. Ez az ősmadár az Archeopteryx.

Itt Amerikában oly patás állatoknak a csontvázait fedezték fel, amelyek feltűnő módon közevitenek a ma élő egyiptás állatok és egy régebbi faj közt. Oly állatok csontjait találták meg, amelyek négy patát viseltek egy lábbon, holott a lónak csak egy van. De találtak olyanokat is, melyeknél a negyedik patát már csak elkorcsosodva láthatták, míg végre egészen eltűnt és három pata maradt csak vissza egy-egy lábbon. Végre találtak gy olyan állatfajt, melynél a két szélső pata is mindig jobban és jobban elkorcsosodott és csak egy középső pata maradt vissza, mint ahogy a ló és számarál látható. A ló csak egy patán jár és rendszerint az egyiptások közé számítjuk. Régebbi időkben ugylászik ilyen átmenetet képezők is éltek, a több patás és az egyptás közt, ami bizonyára figyelemreméltó tény, mely a gondolkodásra kéri.

Mikor először ily kihalt állatoknak a maradványaira akadtak, megnyugatták magukat oly magyarázattal, mely még valahogyan a bibliával egyetértésben állt. Olvastak a bibliában az ugynevezett árvízről, mely által az isten haragja egyszerű-mászor felkereste a züllött emberiséget. Azt mondja ugyan a biblia, hogy Noah minden állatfajtából egy nőstény és egy him állatot megmentett bárkájában, de végre mégis csak figyelmen kívül hagyhatott isten kegyence egy ilyen Dinotheriumot vagy Mastodont és ezek egész egyszerűen megfultak az árvízben és mindörökké kihaltak. De a geológiai, azaz földtani tudomány nonszokára ezt az állatát is megsemmisítette. Bemutatta, hogy az egész teremtés története, mint ahogyan Mózes mondja a bibliában, nem felelhet meg a valóságnak. A föld és azon az élet nem csak egy pár ezer év óta létezik, hanem millió és millió évek folyamán fejlődött ki és hogy egy nagy víz nem fűdhetette be egyszerre az egész földet, hanem az csak változásokon ment keresztül, a természet törvényei szerint. A hol ma szárazföld van, valamikor víz lehetett és viszont. A tenger háborgó hullámai elmosták a földet az egyik ponttól és a másikon az iszap alakjában nőtt ki, mely megkövesedve ismét szárazföldé vált. A szárazföldről hegyek emelkedtek ki, melyeket az esőzések és a jegecek ismét elrongáltak és hogy megtartsa a föld egyensúlyát, máshol nőttek ki ismét. De

(Folytatás a 2-ik oldalon.)

Egyről másról.

A KÖZÉPOSZTÁLY FULDOKLÁSA. A SZALMASZÁLAK, MELYEKBE KAPASZKODIK: A LETÜNŐFÉLBE LÉVŐ ROOSEVELT ÉS AZ ISMÉT FELBUKKANÓ HEARST. MIT AKAR AZ "INDEPENDENCE PARTY"?

A polgári pártok, melyek — mint láttuk — egymás után születnek, változnak át és mulnak ki, az egykor hatalmas és forradalmi polgárságnak utolsó küzdelmeit juttatják kifejezésre azon viszonyokkal szemben, melyek ez országban inkább mint másutt a szocializmus termő talaját képezik. A haladó középosztály véget s erőfeszítése ezek, melyek a legkétségbeesettebb fűhöz-fához kapkodás politikáját üzik.

Ez a középosztály érzi, hogy ugyanaz a trust-rendszer, a tőkének az összpontosulása kevesek kezében, mely az ő uralmának vet véget s sodorja bele tagjait a proletáriátus tömegeibe, egyszersmind előkészítő iskolája a szocializmus termelésnek s így ugyanazzal a dühvel viseltetik a trustok, az ő felszívói, mint a szocializmus s az ő jövőbeli kisajátítói a munkások ellenében. Nem tud belenyugodni a megváltozhatatlanba, nem képes egykori hatalmát elfelejteni s ugyanazzal a barbár kétségbeesett dühögéssel vetik magukat a trustokra, mint a kapitalizmus kezdetleges fokán az öntudatlan munkáscsereg a gépekre, melyeket kinjai egyedül okozónak tartott, s törte, zúzta, rombolta őket.

Ugyanezt a romboló munkát végzi az elkerülhetetlenül szükségszerű trustok ellenében a középosztály kicsiny és erőlen maradványa. Maradi, a fejlődéslen nem számoló törvényes rendelkezésekkel ront nekik, azt híven, hogy ezzel utját tudja állni saját romlásának. Csodálódik. A trustok még jobban meg fognak növekedni s ép úgy előkészítik a proletár uralom talaját, mint ahogy a gépipar a tőkét készítette elő.

A "hopeless stupid", reménytelenül ostoba amerikai polgárság ezen rémülését kitűnő szímmal használta fel egyik-másik államférfi. Ezeknek a típusa Roosevelt a jelenlegi előnk is, aki úgy tesz, mintha ellensége volna a trustoknak, s e trustverő szerepében annyira tetszik a bornirt nyárspolgársáregnek, hogy teljesen vak azzal a ténnyel szemben, hogy kormányának minden egyes tagja trustalkalmazó vagy igazgatója valamelyik korporációnak s vak azzal a ténnyel szemben, hogy a trustok ellen a bíróságok előtt megindított perek milyen sorsra jutnak; hogy többnyire maga a kormány szünteti be azokat, s ha itélet-hozatalra néha napján kerül is a sor, ennél messzebb, t. i. az itélet végrehajtására sohasem kerül a sor.

Ha Roosevelt, mint személy és mint egy politikai irány képviselője rövidesen le is fog tűnni az amerikai közélet színpadáról, a demagóg középosztály-politikának bizonyára marad még elég propagátora.

A maga nemében specialitás e téren az elpusztíthatatlan William Randolph Hearst, ki a legváltozatosabb politikai pályá megfűtása után, többszörös holtta nyilvánítás dacára most ismét kezd felbukkanni.

Ez a férfiú azáltal tett szert hírhedségére, hogy a községi üzemek kiterjesztésének gondolatát, melyet választások alkalmával a demokratikus és republikánus pártok egyaránt igen busásan gyűmölcsöztek, önálló politikai program tárgyává tette, melyet a legtitészegetlenebb eszközökkel propagált ő és kitarítottjai: az u. n. "Municipal Ownership League". Ez a liga a világítás és közlekedés monopoliámat használta a nagytőke ellenében argumentum gyanánt, még pedig oly sikerrel, hogy midőn a demokrat párttól elválva, New York város polgármestere állására 1905-ben önálló pártmunkalát gyanánt a közhasznú vállalatok költségvetésének tételének programjával Hearstot jelölték, ez a pártgépezet óriási nyomása és a konzervatív pártok hallatlan pressziója dacára is több mint 200.000 szavazatot nyert és ha a Tammany-társaság nem hamisítja meg a választást, úgy be is került volna a polgármestere székbe.

A politikai visszaélések iránt igen sok érzékel bíró Simons, a következőképen jellemzi Hearstot: "Ez az ember minden más országban lehetlenné volna téve. Demagóg tetőtől-talpig, aki a tömeg reakció előitéleteinek hízelgve, főként vallás-vonatkozásban valami államszocialistikus programot dolgozott ki. Pénze lehetővé teszi, hogy néhány rendkívül tehetséges újságíró képességeit kiaknázza. Ezek között a legtehetségesebb Brisbane Albert, fia a mult század közepén jól ismert fourieristának, aki képes arra, hogy sok helyen nagy hatást gyakoroljon."

Ez a Herst tehát, miután a legviharosabb politikai pályafutás teljes kudarcot eredm-

nyezett számára, megfogya bár, de törve nem ismét felbukkant, mint egy új párt alapítója, mely ezt a gyönyörü nevet viseli: "Independence Party": függetlenségi párt. (Össze nem tévesztendő — legalább e pillanatban még — az Independent Labor Party, független munkáspárttal, melyről mult alkalommal volt szó.)

Chicagoiból írják ugyanis, hogy ott a letört Independence League tagjai nemzeti konvenciót gyűlték össze, melyre az ország minden részéből számos küldött jelent meg s több nagyhatalú szónoklat után, egy gyönyörü elvi alapot tákolnak össze.

Ez a platform kevés eredetiséggel ismételteti azon frázisokat, melyeket a polgári pártok elvi alapjainak bemutatása során e hasábonok idéztünk. Azt mondja ugyanis: "Az Independence Party célja, hogy az Egyesült Államok polgárainak azon jogokat és szabadságokat megtartsa, melyeket ezen kormányzat megalapító kiküzdötték s azon elveket és alapokat megőriztette, melyeken ezen nemzet nagysága nyugszik. Az Independence League ennélfogva — így vallja a platform — konzervatív hatalom az amerikai politikában, fenntartása az amerikai szabadságnak, függetlenségnek, a választások becsületességének... s a törvény előtti egyenlőségnek."

Hogy ezt a szabadságot, függetlenséget, törvény előtti egyenlőséget akarják az urak konzerválni, igen érthető és természetes lévén ez az urak saját szabadsága a munkások kizsákmányolásának szabadsága, függetlenségük a tőke által biztosított és lehetővé tett függetlenség, s a törvény előtti egyenlőség: egyenlő elnézés és szemeltetés tőkés praktikák, egyenlő üldözés és osztálytételt munkások bünei és vétkeivel szemben. Ez tehát rendben van. De az már igazán kacagtató, hogy ugyanaz a Hearst, akinél az amerikai választórendszer praktikáit senki sem érezte jobban, fenn akarja tartani a választások becsületességét is." Pokoli komédia.

A Hearsték vallomása egyébként is fölöt-több gyanus:

A modern büntetőjog azon az alapon áll, hogy a bűnös beismerő vallomása nem teljes hitelt érdemlő bizonyíték. Ki tudja, hogy egy némely megrögzött gonosztevő nem azért ismeri-e csak be a terhére rótt pl. szándékos emberölést, mert gyilkosságot követett el s így kevésbé súlyos büntényért fognak törvényt ülni föltöte.

Ez az álláspont kell, hogy eszünkbe jusson, mikor Hearst-ék beismerő vallomását olvasuk a "konzervativizmus" bünténye tekintetében.

Mit követhetnek, vagy mit akarnak elkövetni ezek az emberek, hogy ha "csak" a haladói megkötésének előre megfontolt szándékát vállalják? L. G.

AZ ISTEN NEVÉBEN.

A jótékony nővérek jovi zárdájából Genova nővér kénytelen volt megszökni, mert az apácáfőnöknő nem akarta elengedni, hogy egy ott dolgozó festőhöz férjhez menjen. Menekülés közben kétszer utána löttek a szent testvérek.

Egy new yorki papot elfogtak, mert jámbor hivat arra bírta, hogy különféle árukat lopjanak számára, melyeket azután vagy eladott, vagy a maga számára használta fel.

Elsbryben, Montana, egy methodista papot elfogtak, mivel egy leányon, ki tőle teherbe esett, meg nem engedett operációt végeztetett, melybe a fiatal leány belehalt.

TÖKÉS PRAKTIKA.

A táviró-társaságok elbocsátás terhe alatt kényszerítették hivatalnokaikat oly kérvény aláírására, melyben azok kijelentik, hogy nem akarának 9 óránál kevesebbet dolgozni. Ezzel akarják a társaságok elérni, hogy a nyolc óras munkaidőt ne léptessék életbe.

A FINN ORSZÁGGYÜLÉS.

A legutóbb megnyitott finn országgyűlésen elvtársaink jelentékenyen vannak képviselve. A képviselőház egyik elnöke is szocialista, Ur-sin elvtárs. A képviselőház baloldali nyolcvan szocialista képviseli.

Gábor bácsi csak pár házzal lakott beljebb a falu felé, mint ahogy az egyletház volt. Hamarosan haza is ért. A felesége már várta a vacsorával és egy fehér cédulával. Elsőbb is a cédulát adta oda a férjének az asszony.

— Nézzé kend, itt van az intő a tiszteltes urtól — szölt az asszony és odatarotta az öregje orra alá a papírost.

— Micsoda cédula ez! — kiáltott a feleségére Gábor bácsi, felocsudva gondolkodásából.

— Mondtam már, hogy a papbécédula — rippakodott az asszony.

Az öreg nézte egy darabig a négyesgöleget papírdarabot és dörmögte a fogai között:

— Két forint... Két forint papi bérre... Majd egyszer csak hirtelen darabokra tépte a papírost és felkapta az esőtől lucskos kalapját, fejére csapta és be sem várva a vacsorát, gyors sietve otthagya az asszonyt. Az egyletházhoz ment. A többiek is mind ott voltak még, mikor Gábor bácsi betoppant a szobába.

— Itt van két forint. Tegyétek el, mert elviszi a pap. Irjátok be a nevémet gyorsan — szölt minden köszönés nélkül az öreg és oda csapta a négy koronát az asztalra.

Kiinn még egyre esett az eső. A fehérre meszelt egyletház falához csapdosta a szél a hulló vízecseppek, a falakon belülről pedig átázott ruhájú emberek éneke vegyült belé a külső esőlocogás zajába. Kihallatszott közülük Sánta Gábor dörmögő hangja is, ahogy énekelte a többi után:

„...Szabad lesz a jövő!...”

200.000 DOLLÁR A CÁR VÉREBEINEK.

Ennyibe fog kerülni az a háromszáz tagból álló titkos szervezet, mely az orosz forradalmárokat van hivatva szemmel tartani a new yorki east side-on, természetesen a cár költségén. Az Egyesült Államok szabadságszerető hatóságai ez ellen nem fognak tiltakozni, mert a spiclik kivétel nélkül kívánatos polgárok.

HEARST EMBEREI SZTRÁJKOLNAK.

A bostoni újságárosok boykottálták Hearst lapjait, mert sokkal rosszabban fizet, mint a többi lapok. A bosz most német lapjában azon panaszkodik, hogy a munkások hállátlanok vele szemben, amiért ő mindig munkásbarát volt — amikor a zsebe úgy kívánta.

PROLETÁRNAK NEM SZABAD.

Érdekes ítéletet hozott a törvényszék. Ed-dig, ha az apa polgár lett, polgárrá lettek a gyermekei, most pedig kimondta a törvényszék, hogy ez csak akkor áll, ha az illető gyermekei az állam területén laknak. Egy Teitelbaum Izsák nevű polgár felesége jött át Európából nemrég gyermekeivel. Az anyát beengedték az Egyesült Államok területére, de a gyermeket nem, dacára annak, hogy az apa hajlandó volt értük elfogadni a kezességet, ki 7 éve amerikai polgár. Az ok az, hogy a gyermek nem tudja magát fentartani, mert még csak 11 éves leányka, — tehát nem hozna elég hasznót részükre.

A FEKETÉK NEM ALSZANAK.

Míg a munkások tömegei azt várják, hogy a sült galamb a szájukba röpül és tétlenül nézik, hogyan szervezkednek a tőkések, addig ugyancsak készülődnek a csuhások is az eyesülésre, amire alapos okuk is van, mert mind jobban inog a talaj a népbolondítók lábai alatt, s azért felejtik most az egymás közötti harcot és szervezkedni akarnak, hogy közös erővel visszazerezzék elveszett hatalmukat, hogy újra sárba tiporják a tudományt és megfoszják a társadalmat fenntartó milliókat emberi méltóságuktól.

Az eddig egymás ellen harcoló különböző felekezettől istenhívők minden követ megmozgatnak, hogy egy közös program alapján egy vallású tömörítsék az összes népeket. A mozgalom élén püspökök, bankárok stb. állanak, szóval az az ingyenes sereg, melynek érdekében van, hogy a munkásokat visszatartsa abba a sötétségbe, melyből az már kilábolófélben van. Mi sok szerencsét kívánunk a kivitelhez, csak reformáljanak az urak, hadd tudja meg a nép, hogy az egyház rostálja az ő tanait, mert belátja tarthatatlanságukat, és ha ezt átja a nép, bizonyára majd tovább is kutató, rostálja a meséket, míg csak a rosta őrösen nem marad. Addig is csak egy a teendőnk, munkástestvéreink: vegyünk elnyomóinkról példát és — egyesüljünk proletárok!

Sonnenfeld Ferenc.

UTASÍTÁS MARSHAL PERRYNEK.

„Katonaság ltt rendelve Fairbank-ba. Addig is önnök a kötelessége a békes polgárokat a törvényt nem tisztelő ellenében megvédeni. Elvárjuk, hogy használja fel össze energiáját a beke biztosságára és kövesse el mindent, hogy a vezéreket kézrekerítse. Kik az oroszokat (sztrájktróket) bántalmazzák, azokat fogassa el és használjon ellenük olyan erőt, a melyet csak szükségesnek tart.

Bonaparte.”

A vidéken még minden csendes, általános rend van, hacsak a provocatörök zavart nem csinálnak.

EGYLETI HIREK.

FIGYELEM!

Értesitem az osztályok titkárait, hogy az el-múlt héten kiküldtem csomagokban a „Célok és Eszközök”-et. Külön felhívom Philadelphia, Chicago, Cleveland I. oszt. és San Francisco-i szervezetek titkárait, miután egy csomag visz-szajott cím nélkül.

A. Gonda, könyvkereskedő.

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. I. osztálya március 7-én este 8 órakor tartja NEGYED-ÉVI ÜLÉSÉT. Pontos megjelenést kér: Titkár

A New Yorki Szoc. Munk. Szerv. II. oszt. március hó 7-én, este 8 órakor 1567 2nd Ave., „Ujvilág Kávéház” I-ső emeleti helyiségében tartja rendes havilülését.

Pontos megjelenést kér a Titkár.

A McKeesporti Magy. Szoc. Munkás Szervezet 1908. évi február havi jelentése.

1908. évi március 1-én tartott rendes havi gyűlésem taglétszám 31. Pénztári állomány \$23.19.

Somogyi Mihály (szervező) elvtárs hosz-szabb ideig itt tartózkodott, mely idő alatt tartottunk 4 tudományos előadást és 1 népgyű-lést február 9-én, mintegy 500 munkás jelen-lében. A szervező títtele alatt a Népakaratnak szerzett 5 új előfizetőt. Továbbá február 16-án egy eszmésertét tartottunk. Vitapontunk volt: „Mire való a katonaság és hogyan kell a ka-tonaságot felvilágosítani eszméinkről”.

Szervezetünk határozata folytán elhatároztuk, hogy pártlapunk és pártirodalmunkra vonatkozólag a legmesszebbmenő agitációt fej-tünk ki. A gyűlés továbbá elhatározta, hogy hogy minden tagnak kötelessége legyen a Né-pakaratra előfizetni. Kivéve a munkanélküliek. Uj agok két havi halasztást kapnak. A Né-pakarathoz szerettünk 2 negyedéves és 1 fél-éves folytatódó előfizetőt. Az agitációs bizottság elhatározta, hogy minden héten szer-dán este tudományos tanításokat tart. A vi-galmi bizottság március 15-én egy szép ke-délyes estélyt rendez.

A havigyűlésen új levelezőt választottunk; címe 143—2nd Ave., Szabó Lajos, McKees-port, Pa., ahová minden a szervezetet érdeklő levelek küldendők. A munkaviszonyok még mindig a legrosszabbak.

Viszonygyörgy és Szilágyi László, bizalmi férfiak.

Meghívó.

A McKeesporti Szoc. Munkás Szerv. 1908. március 15-én, vasárnap este, saját helyiségé-ben, 149 —2nd Ave., —mással egybekötött KEDÉLYES ESTÉLYT rendez.

Színre kerül a „Telefon” című bohózat. Belépti díj 15c. Kezdeté este 8 órakor.

A Munk. Betegs. Szöv. I. osztálya március hó 6-án este 8 órakor tartja rendes ülését. Te-kintettel a fontos ügyek elintézésére, felkértem osztályunk tagjait, hogy pontosan megjelenjen szíveskedjenek.

SZERVEZETEK ÉS ELVTÁRSÁK FIGYELMÉBE!

Értesítjük mindazon osztályokat és egyes elvtársakat, kik Somogyi Mihály szervezőt körükben óhajtták, hogy levelezéseiket a kö-vetkező címre küldjék: M. Somogyi, c.o. M. Spitzer, 1439 So. 3rd St., St. Louis, Mo.”

ÚJ GYILKOLÓ SZERSZÁM.

Fred Baugert feltalált egy oly önműködő puskát, mely 20.000 golyót szór óránként, hang, láng és füst nélkül, sűrített levegő segit-ségével. Kezeléséhez két ember szükséges. Ezen szörnyeteg azért találták fel, hogy egyik ország munkásait a másik ország munkásai ellen használják fel, ha valamely kapita-lista érdek úgy kívánja.

AZ ELSŐ GÖRÖGORSZÁGI SZOCIAL-DEMOKRATA PARTISZERVEZET MEGALAKULÁSA.

Görögországban idáig nem volt szocialista szervezet. Az elvtársak szétszórtan működtek, míg végre fáradozásukkal sikerült a pártot megalakítani. Római pártlapunknak, az Avanti-nak sürgönyzik Patrásból, hogy ott megalakult a nemzetközi szocialdemokráciának görög csoportja. A csoport neve: Görög Munkás-Liga s a többi munkáspártok mintájára alakult. Elvtársaink legközelebb a többi városokban is szervezeteket létesítenek s amikor az egységes országos pártot megalakították, a nemzetközi szocialista irodához csatlakoznak.

AZ AMERIKAI KUTYASZÖVETSÉG IS DOLGOZIK.

New Orleansban 72 kikötőmunkást a Sher-man-törvény alapján elítélték, mert nem voltak hajlandók egy hajót szerződés nélkül szénrel ellátni. A társaság a szerződést meg is kötötte, de azután az esküdtsek az államügyész indit-ványára a fenti ítéletet hozta.

BESZÉLJENEK A SZÁMOK.

Míg az Egyesült Államok pénztárában 1,000,000,000 dollár van aranyban, addig körül-belül 3,500,000 munkás van munka nélkül. — Ehhez nem kell kommentár.

A TÁRSADALMI FORRADALOM.

— Irta Karl Kautsky. —

VII.

5. A termelés fokozása.

Ez a módszer azonban még egy másik oldalt is kifejleszt. A mi bí-rálónk gyakran hozzák fel ellenünk, hogy még sokáig lehetetlen lesz a termelést államosítani, ahhoz a mai termelési üzemek száma még túl nagy. Még sokáig elart, míg a versenyt a kisüzemeket elsöpörte és ez-zel szocialista termelés lehetőségét megteremtette. Hiszen a német bi-rodalomban pl. az összes ipari üzemek száma mintegy két és fél milliót tesz ki, a textil üzemek egyedül pedig kétszázernél több. Hogy le-het az üzemek ily tömegeit államilag vezetni!

Bizonyára, a feladat ijesztőnek tetszik, de lényegesen redukálódik, ha feltesszük, hogy a proletár-uralom a trustok módszerét fogja fel-használni s bár az összes üzemek sajátját ki, csak a tökéletes nagy-üzemeket folytatja tovább. Kétszáz ezer textilüzemből csupán három-ezer dolgozik ötven munkánál többel. Világos, hogy az ipar koncen-trációja az utóbbi üzemekre a termelés társadalmi rendezésének fel-adatát nagyban megkönnyíti. Még egyszerűbb lesz, ha feltesszük, hogy az új kormány mindazon üzemeket becsukja, melyek kétszáz munkás-nál kevesebbel dolgoznak; a kétszázazerből akkor csak nyolcszáz mar-ad meg. Ennyi üzemet áttekinteni és ellenőrizni pedig semmi esetre lesz többé lehetetlenség.

Ebből ismét figyelemreméltó szempont adódik számunkra. A mi el-lenfeleink s a saját ábrókbeli pessimisták társadalmunk érrettségét a szocialisták termelésre azon rók számával mérik, melyeket az még magával cipel s melyektől képtelen hamarosan megszabadulni. Minduntalan diadalmkodva mutatnak rá velünk szemben a még fenn-álló kisüzemek nagy tömegeire. De a szocializmusra való érrettséget nem lehet azon kis üzemek számával mérni, amelyek még, hanem azon nagyüzemekével, melyek már léteznek. Fejlett nagyüzem nélkül szoc-ializmus lehetetlen. Ahol azonban a nagyüzem terjedelmesebb fokban van meghonosítva, a szocialista társadalom könnyű szerrel fogja ab-ban a termelést központosítani és a kisipart a lehető leggyorsabban le-rázza magáról.

A szocializmus halálmadarai, kik csak annak jövő vesztét tudják óvó károgaikkal hirdetni, makacsul kapaszkodnak ama tényhez, hogy a kisüzemek száma a német birodalomban 1882-től 1895-ig 18 százalé-kal szaporodott, de vakok azzal a ténnyel szemben, hogy ugyanezen időponttól belől az 50 munkáson felül dolgozó nagyüzemek száma 90 százalékkal az 1000 személynél többel dolgozó óriási üzemek pedig 100 százalékkal szaporodtak. Ez a szaporodás, ez a szocializmus előfel-tétele és ezt a körülmények alaposan megvilágítják. Ha e mellett a kisüzem általában nem fogyatkozik meg, úgy ez csak azt bizonyítja, hogy azon romok száma, melyet a proletár-kormány el kell majd sepernie, még igen jelentékeny. Amde a trustok úgy igérkeznek, mint amelyek e tekintetben is alapos előmunkálatokat fognak a mi javunkra végezni.

Még más tekintetben is példaképpel szolgálunk. A mai trustok nem-csak azáltal növelik profitjukat, hogy munkásaik munkájának termelő-

sem különbözött a többitől. Majd furcsának találta, hogy a kocsi és Vanjusa, akik oly idegenek az ő lelkének, olyan közel állnak hozzá. A szán néha erősen zökken, amint egy keményebb jégdarabon csuszott át.

REGÉNY.

A kozákok.

Irta: Tolsztoj Leó.

I. (Folytatás.) (2)

— És talán...

— Kérem oltjuk a lámpákat — szölt az ál-mos pincér; hallotta amit azok beszélnek és sehogy sem tudta megérteni, hogy lehet foly-ton ugyanazon tárgyról beszélni. — Kinek ad-jam azt a számlát? Önnek? — kérdezte a ma-gas, nyurga vendég felé fordulva.

— Nekem. Mennyivel tartozom?

— Huszonhat rubellel, uram.

Egy darabig gondolkodott, mintha utána számolta volna, aztán zsebébe csuszattta a számlát. A másik kettő tovább beszélt.

— Isten áldjon meg — bucsuzott a csunya kis ember. Könyök gyűlték mindkettőjük szemébe. Szótlanul mentek ki a lépcsőházba.

— Majd elfeledtem, — mondá elpirulva a na-gyobbikhoz fordulva — hozd rendbe Chevalier számláját, azután ird meg, mennyit fizettél ki.

— Jó, jó. — Felhuzta a keztyűjét, még egy-szer kihajolt a lépcső karfáján s odaszólt barát-jához: Mennyire irigyeltek!

Beleült a szánba jól betakarta magát a me-leg téli bundával, azután átült a szán egyik ol-dalára, mintha a másiknak helyet akarna csi-nálni maga mellett s remegő hangon szölt. — Hát gyere velem!

— Isten veled Dimitri, isten áldjon!.. maga sem tudta mit akart mondani.

Egy darabig csend volt, valaki még egyszer lekiáltott: Isten veled!

— És a szán tova siklott. Lassan, nesztelenül.

A kocsi vidáman csettintett nyelvvel. Aztán sima talpa alatt nyikorgott a hó, amint bele-vágódott.

— Pompás fickó ez az Olenin, mondta — a vendéglős egyik szolgálja, amint a lámpával visszamentek az udvarba. — De mi az ördögöt keresnek ezek a Kaukaszban?

A szán már jó messzire járt. Az utas zét-nyitotta kabátját; melege volt. A három ló gyorsan röpítette a szánt a sötét utcákból, egy-más után tüntek el a házak. Kértek a szabadba. Köröskörül csendes-volt és sötét minden. Szí-vét valami nehéz érzés szorította el, tele volt az emlékek hangulatával, szerelemmel, szemeli könyvekkel teltek meg, amelyek majd elfojtot-ták...

II.

— Szeretem! Nagyon! Nagyszerű emberek! Jók! — ismételtette és közel volt, hogy a sírás egészen elövegye. De hát miért sírjon? Kik azok a nagyszerű, pompás emberek? Kit sze-ret? maga sem tudta. Amint egy-egy házon akadt meg a tekintete, csodálkozott, hogy miért ért ott helyé rájogott, az asszonyokhoz, a építették olyan különösre; pedig semmilyen kinek szerelmében nem bizott. Sokszor gon-

kétségét fokozták, hanem a legkülönbözőbb fajtájú megtakarítások által is. Egy szocialistikus termelésnek mindezeket még sokkal foko-zottabb mértékben kellene megvalósítania. Ezen megtakarításokhoz tartoznak a gépeken, segédanyagokon, szállítási költségeken eszközölt megtakarítások. Hogy a textilipar példájánál maradjunk: Egész más anyagi ádozattal jár a nyers és segédanyagot 200.000 munkahelyhez szállítani, mint 800-hoz. Ugyanez az eset áll fenn az üzem vezetésének költségeivel. A 200.000 üzemből mindenesetre a legkisebb nem igényel-nek valami különös ellenőrzést; ezekhez számíthatók azok, melyek ke-veesebb mint öt munkással működnek. Itt ugyanis az ellenőrző s az üzemvezető is dolgozik. Csak 12 ezren lépik túl ezt a határt. De ezek vezetése is jóval több igazgatási közeget követel meg, mint a 800-é. Más megtakarítások azáltal eszközölhetők, hogy a trustok kiküszöböl-lik a versenyző üzemeknek a bevőkért folytatott küzdelmét. Amióta az Egyesült Államokban felbukkantak, a foglalkoztatott kereskedelmi utaz-ók száma csökken; legfeltűnőbb esete ennek az, melyre J. W. Jenks utal egy értekezésében: egy trustról szölv, mely termelésének terjedel-mét olyannyira kiterjesztette, hogy üzemében alkalmazott tanulatlan munkásainak száma megalapítása óta 51 százalékkal, a tanultaké 14 százalékkal növekedett meg. Ezzel szemben kereskedelmi utazóinak száma ugyanezen időn belül 75 százalékkal csökkent. Ugyanez a Jenks arról is szölv, hogy némely trust saját bevállása szerint 40—85 száza-lékot és még többet takarít hirdetések, reklámköltségeken stb.

Végül azonban a bérek emelése az iparban számos munkaerőt is fel fog szabadítani, melyek ma a kereskedelemben elősködő existenciát találnak. Nyomoruságosan tengődnek az ő kis szatócsboltjaikban, nem mintha ezek valami szükségszerűséget jelentenének, hanem mert tu-lajdonosaik kételkednek benne, hogy másutt találnak kenyeret, vagy mivel nem keresnek eleget a bérmunkánál és amellet mellékeresetre vannak utalva.

A közel 2 millió ember közül, kik ma a német birodalomban a ke-rekedelem és közlekedés (posta és vasut) terén s a vendéglőkben vannak foglalkoztatva, elég magas bérek mellett az iparban és munkaerők után való elegendő kereslet mellett talán egy millió fog felszabadulni, akik parazita tevékenységükből termelő munkásságba lehetnek át-vezethetők.

Ez a két módszere a munkásság termelőképesége növelésének: a parazita foglalkozások megszüntetése és az üzem központosítása a leg-tökéletesebb üzemekben. Ezen két eszköz alkalmazása által egy pro-letár uralom a termelést azonnal oly magas fokra emelheti, hogy lehet-séges lesz a béreket tetemesen megnagyobbítani és egyidejűleg a munkaidőt redukálni. Minden béremelés és munkaidő-csökkentés ismét a munka vonzóerejét, kell, hogy szaporítsa és a termelésnek új mun-kásokat juttasson, kik eddig elősködő módjára vegetáltak, mint szőlők, kisszatócsok stb. Mentől magasabbak a bérek, annál több a munkás. De egy szocialista társadalomban ezt meg is lehet fordítani: Mentől több a munkás, tehát minél kevesebb a tétlen ember a társadalomban, antul többet termelnek s annál nagyobbak a bérek. Ez a törvény esz-telen volna a szabad versenyen alapuló társadalomban, hol a bérek annál mélyebbre süllyednek — egyébként azonos körülmények között — mentől nagyobb a munkások kínálata. Az a szocialistikus termelés bértörvénye.

(Folytatjuk.)

Igaz, vannak emberek, kiknél teljesen hiány-zik ez a hevélet, akik kilépe az életbe, a leg-első igát magukra veszik s akik türelmes meg-adással nyugosznak bele a becsületlen munkába. Olenin azonban büszke öntudattal érezte ma-gában az ifjuság hatalmas istenasszonyát, a képességet, hogy egyetlen óhajában, egyetlen gondolatában képes a felfelé való törés legma-gasabb fokára hágni, cselekedni — fejfel a fe-neketlen örvénybe bukni, anélkül, hogy tudná, mi okból és mivégre. Magában hordta ezt a makacs tudatot, büszke volt rá és anélkül, hogy tudta volna, ezáltal boldog volt. Ez ideig csak önmagát szerette, kivül senkit és semmit, mert önmagában vélte minden jó-nak a létezését és még nem jutott el odáig, hogy önmagában csalódott volna. Moszkvából való elutazása alkalmával az ifjuság legboldo-gabb hangulatában uszott; abban a különös hangulatban, amely, mint mondá, eddigi tevély-géseit befödté, s az egész multjára, mint a véletlen egy szeszélyes játékára tekintet vissza. Mult, amelyben nem volt semmi törek-vése, az igazi élet után — de most, Moszk-vából való elutazása óta, új életet fog kezdeni; életet, melynek nem lesz egyetlen hibája, meg-bánása, csupán tiszta öröme.

Amint az ilyen utazásoknál rendszeren az első, második állomáson az emlékek még min-dig arra a kedves helyre szállanak vissza, a honnét kiindultak, úgy volt ez Oleninnél is. És ime, az első reggel, amely az utast üdvözli, szétépi azt a bűvös emléket s a képzelet al-kotta jövő légváraira száll.

Amint a várost elhagyta a szán, a végnélküli-nek látszó hómezőkön nyugodott meg teki-utete, örült, hogy egyedül van itt a csendes hó-földeken. Behuzta magát bundájába, megnyug-tatta magát s félig ébren álmodozni kezdett. A bucsu mélyen megindította; azután vissza-szállt emléke az emul tételre, amelyet Moszkvá-ban töltött. Képek merültek fel előtte multjából, határozatlan, elmosódott gondolatokkal és szemrehányásokkal színezve. Barátjára gon-dolt, aki elkísérte és ezzel kapcsolatban a le-ányra, akiről beszéltek. A leány gazdag volt. — Sötét gyamú járt az elméjében. — Nagyon sok becsületlen ember van a világon, ha jól me-gondolom. De miért nem szerettem én ezideig. Mindenki azt mondja, hogy nem szerettem iga-zán. Valóban úgy telhetetlen erkölcsi szörny volnék? Multjának gyöngédebb emlékeire gondolt, azokra az évekre, mikor először lé-pett ki a világba. Egy kedves képnél megállt visszaemlékezése. Egy este hárman ültek az asztalnál. (Folytatjuk.)

SZERKESZTŐI ÜZENET.

"Amerikai Magyar Nyomdászok Szak- és Segélyező Egyesülete". A beküldött közlemény elvi okokból nem közölhetjük.

VEGYES ROVAT

BEKÜLDETETT

Evtársak és szakértők! Vas- és fém munkások, ide figyeljétek! Magyarországból ide szakadt munkástelevéinkkel tudatjuk, hogy a múlt hó 19-én lelkes szakértésünk megalakították a vas- és fém munkások szakegyesületét. A vezetőség felkéri munkástelevéinket, úgy azokat, kik odahaza a munkásmozgalomban résztvettek vagy azon kívül álltak, hogy jöjjenek hozzánk és harcoljunk itt is a szervezkedés terén.

KIADÓHIVATALI ÜZENET.

Előfizetők figyelmébe! Gyakori eset, hogy lakást változtatnak és nem jelentik be azonnal új lakcímüket, miáltal a lap kézbesítése lehetetlen. Azért felszólítjuk mindazokat, a kik lakást változtatnak, hogy haladéktalanul jelentsék be új lakcímüket, hozzátéve az előbbi címet is, mert ellenkező esetben a pontos kézbesítésért nem vállalunk felelősséget.

MEGHÍVÓ!

A Socialist Labor Party angol pártlapunk, a "Daily People" javára 1908 március 15-én, vasárnap, a Grand Central Palace, New York város legnagyobb és legdiszesebb termében, (Lexington Ave., a 43. és 44. utcák között) Bállal egybekötött

Nagy Hangverseny rendez.

mely alkalommal a Metropolitan Opera House 45 tagból álló zenekara fogja a műsort gazdagítani. Továbbá a legszebb mozgófényképek fogják a t. közönséget szórakoztatni.

LAPUNK MEGBIZOTTAI.

New York, N. Y. Szerkesztőség, 516 E. 6th St. Brooklyn N. Y. Mandula Sándor, 298 Heyward St. Cleveland, L. M. Bakos, 2130 W. 20th St. E. Pittsburg és környéke, L. Steger P. O. B. 385 Schenectady, N. Y. Tóth Lajos 109 7th Ave. Passaic, N. J. Bujaky János 14 Grand St. Garfield Newark, N. J. Róna D. 136 Boyden St. St. Louis, Harangozó P., 202 Soutard St. Elizabethport, N. J. A. Gallé 257 Livingston St. Barberton, O. B. Imre, 244 Mulberry St. Milwaukee, Wis. L. Horváth 619-3rd St. San Francisco, B. Fischer 883 McAllister St. Philadelphia, Pa. Frenzel 916 Randolph St. Buffalo, N. Y. J. Popovics, 394 Tonawanda St. McKeesport Pa. Debruceny B. 143-2nd St. Baltimore, Md. L. Farkas, 314 E. Fayette St. New Brunswick, J. Kovács, 44 Somers ett St. Springfield, Ill. Szivós János 805 N 7th St. Cincinnati, G. John Juhász 1941 Central Ave. Bridgeport, Conn. K. Weller, 53 Cherry St. Hartford, Conn. Lyan és Boston, Czapp István 4 Selsbee Chicago, Ill. Böhm Fülöp 308 Washington Boulevard Newark, O. Turucz Pál. Diveron in Janka István. Erie, Pa. Tokóti Béla 548 W 19th St. Oakland és vidéke, Cal. M. Klein, 516 18th Street Peoria, Ill. J. Takács 625 Fishgate St. Columbus, O. J. Jergasits, 233-2nd St. Alleghany, Pa. H. Gyékis, 803 East St. North Tonawanda N. J. Ch. Mayer, 229 Frederika St. Ezekben kívül az egyes szervezetek által megválasztott ajtóbiztosági tagok fel vannak hatalmazva előfizetési felvétel észt nyugdíjazni.

A Népakar t NYOMDA

elvállal mindennemű nyomtatványokat a legszebb kivitelben a legolcsóbb áráért. 516 E. 6th St., New York.

GYÜLÉSI TUDÓSÍTÁS.

A Jersey City-i munkások 1908. évi február hó 22-én, d. u. 3 órakor a Hundrák Hallban, nyilvános négygyűlést tartottak a "Munkástelevé helyzetét és teendőit napirenddel.

Sasovecz Mihály elvtárs az egybehívók nevében üdvözölte a jelenvöltek és kéri a gyűlés vezetésére egy elnök és egy jegyző megválasztását.

Elnöknek Mocsovits István és jegyzőül Beutyei László elvtársak lettek megválasztva. Mocsovits elvtárs köszöni a beléhelyezett bizalmat és az ülést megnyitva átadja a szót Steron Ernő elvtárnak (New York), ki öt-negyed óras beszédben fejtegette a mai rossz viszonyokat és rámutatott a tökésekre, hogy miként nyuazzák meg a munkást és ismertette a szocializmust. Utána Sonnenfeld elvtárs (New York) esettel beszédeben a munkások és a tökések közötti határt. Bachner elvtárs (New York) felhívja a jelenvölteket, hogy dobják félre azon szennyes lapokat, mint az Am. Magyar Népszava, Szabadság stb., melyek a munkásságot félrevezetik és pártolják a munkások lapját, a Népakarot, mely a munkások érdekeit szolgálja.

Miután több szónok nem jelentkezett, Sasovecz elvtárs néhány szóval a gyűlést bezárja. Sasovecz Mihály, tudósító.

NYIL-TÁZASOK.

Február 23-29-ig befolyt előfizetések:

Új előfizetők:

\$2.42. Arbeiter Bildungs-Verein, Wien. \$2.00. G. Ámon, Columbus. \$1.00. A. Braun, Columbus. R. Varjai, Cincinnati. M. Grünstein, McKeesport. L. Simon, Passaic. J. Walter, Oakland, J. Semsey, M. Vámosy, G. Béres, J. Bacsa, Ch. J. Tóth, Newark, O. 50c. M. Schimek, Columbus. J. Piblinger, J. Réday, J. Lederer Cincinnati. Mrs. T. Kessler, L. Szabó, G. Viszkai, S. Koszkond, McKeesport. J. Botos, Newark, O. S. Vogel, City. N. Klug, Chicago.

Folytatólagos előfizetők:

\$2.00. Dr. Rodossy, Chicago. A. Walaszky, Everson. \$1.00. H. Hirschfeld, Cincinnati. Ender and Co., Passaic. E. Klein, D. Kellner, J. Berlock, J. Smilovits, M. H. Balogh, Oakland. B. Nagy, Chester. 50c. C. Opprava, Cincinnati. J. Tasko, Newark, O. K. Rothfischer, L. Schwarz, Chicago. S. Braunfeld, Milwaukee.

Pártadó:

\$2.00. XXIII. oszt. \$1.00. XXXII. oszt.

HIRDETÉSEK.

(E rovat alatt közlöttékt nem vállal felelősséget a kiadóhivatal.)

ORVOSOK HISZNEK BENNE.

Kórházakban és magánpraktikáikban Amerikában és idegen országokban alkalmazták és ajánlják az orvosok a

Dr. RICHTER-féle ANCHOR

PAIN-EXPELLERT,

mint gyógyszer reuma, csúsz, köszvény, neuralgia, mellíjdalmak és szagatások ellen. Dr. J. M. Thompson, 386 Clinton St., Brooklyn, N. Y. a következőket írja: Gyakorlatom alatt a Dr. Richter-féle "Horgony" Pain Expeller használtam és hitelesen bizonyíthatom, hogy betegeket izomrheumatizmus, köszvény és a neuralgia fájdalmaitól bámulatosan megszabadítottam.

A gyógyszer orvosi felügyelet alatt, a szigorú német törvények alapján készítették. Minden gyógyszerárban 25 és 50 cent. F. AD. RICHTER & CO. 215 PEARL STREET NEW YORK.

TELEPHONE 3172 ORCHARD.

ÁRPÁD SZÁLLODA

ORAVETZ ANTAL TULAJDONOS. 431 E. 6th St. New York. Magyar kuglizó.

Uj Saloonunk NEWARKON van ORAVETZ ES LITVÁNYI cég alatt, 49 Mercer St. Newark, N. J. TELEPHONE 1421 R.

Mindkét üzletben honfitársaink kellemes otthont találnak. Magyar konyha. Importált italok. A legkifinomultabb sörök. Szép termek alkalmas gyűlésekre, lakodalmakra és mindenféle ünnepélyekre. Minden szombat és vasárnap magyar zene. Szép és tiszta szobák bármely időben kaphatók. Bel- és külföldi politikai és élelapok.

Dr. S. Goldman

egyedüli HAZAI MAGYAR ORVOS volt csász. és kir. katonarvos. 406 Grand St., Pittsburg, Pa. Közel a Courthoz Telephone P. & A. Main 883.

Gyógyít mindenféle gyógyítható betegségeket. Titkos női és férfi betegségeket gyorsan és biztosan a legbiztosabb titoktartás mellett. Nem csinál humbogot, nem küld orvossági utólevelet mellet azáltal, hogy azt kérniük tőle. Nem hárít el árkepeket és hamis bizonyítványokat. Minden betegségeiben bizalommal forduljanak dr. S. Goldman-hoz. Irodájának naponta reggel 9-től este 6-ig. Vasárnap reggel 9-6-ig 12-ig.

TELEPHONE 2782 PLAZA.

Mrs. J. HOFFMANN,

MAGYAR VIRÁGÜZLETE 971 SECOND AVE. 51. és 52. utca között N. Y.

Elvállal mindennemű mulatsági dekorációkat, lakodalmi eszközök és temetkezési munkák elkészítését. Menyasszonyi koszorúk nagy választékban. Vidéki megrendelések pontosan eszközölteik.

BATHÓ ISTVÁN

ELSŐRENĐŰ BORBÉLY- ÉS FODRÁSZTEREM 544 E. 6th Street, New York.

JOS.

POKORNY 227 Ave. A, New York

KÉRJEN ARJEGYZÉKET

importált hazai cimbalnok, citerák és más hangszerekről, kották és iskolákról, olvasókönyvekről, pipákról és zene rekről és az összes népszimfonékról. Kijelöl 2 centes bélyeglet árjegyzékért.

„SZABADSÁG”

vendéglő és étterem NEW YORK. MAGYAR ÉTTEREM ÉS KÁVÉHAZ GYÜLÉSTEREM. Kifülvöldei magyar fajúborok nagyban és kicsinyben. Mindennap zene. — Kiadó szobák. SIMON LAJOS tulajdonos.

Empire Opera House

ÉTTEREM, KÁVÉHAZ ÉS BOROZÓ 52-54 Second St., Passaic, N. J.

Három nagy terem színelőadások, bálók, lakodalmak és gyűlésekre. Valódi magyar konyha. Hamisítatlan őshazai borok pohár és gallon számra. Illatos szivarok. Tiszta szobák és izletes étkek a nap bármely órájában. Nyitva éjjel és nappal. Vidékiek mindennemű utbaigazítást kaphatnak. Tisztelettel Molitorisz József.

J. G. Grauer, 65-67 W. 140th Street Telephone, 899-J Harlem. C. A. Rathkopf, 107 Weirfield St., B'klyn Telephone, 1701-L Bushwick

GRAUER & RATHKOPF

ügyvédek és jogtanácsosok 140 NASSAU ST., NEW YORK

TAUB VILMOS

magyar órák és ékszerész. Mindennemű hazai órák és aranyeműk javítását jóállás mellett elvállalja. Készletben tart hazai és amerikai órákat, ékszereket és egyféle jelvényeket. A New Yorki szocialisták kedvelt embere. Vidéki megrendeléseket, javításokat pontosan teljesítik. Szolid árak. 31 Ave. B, Near 3rd St. NEW YORK. Mindennemű LATSZEREK raktáron. Nagy képes árjegyzék úgy vidékre, mint helyben ingyen megküldetik.

Divatos Cipők

olcsó árban kaphatók a „UNION SHOE CO.”-nál. Ave B. cor. 4th st. NEW YORK.

HUNGARIA

ELSŐRENĐŰ magyar Saloon és vendéglő 263 Ninth St. San Francisco cor. Clementine St.

Bor és Sör csarnok, izletes magyar étel-ek és italok minden időben kaphatók. Kifülvöldei biliar-terem, a San Francisco-i magyarság kedvelt találkozó helye. A magyar munkásság pártfogását kéri ERDÉLYI A., tulajdonos.

„ATTILA HALL”

523 E. 6th St. New York. FISCHER JÓZSEF, tulajdonos.

Magyar Bor és Sör Csarnok. Váradi és Pukaj Gyula I. W. W. cigány zenekarának irodája.

Egy cseppet a házba

egy igaz mértékkel mért, fél gallonos korsó jó WHISKEY vagy BRANDY egy hónapig is eltart. Ládába csomagoltan az ország bármely részébe elküldöm saját felelősségemre \$1.50-ért H. J. FRIEDMANN szeszestől kereskedő 874-76 GRAND Ave. Chicago, Ill.

Péter Lajos

„Rákóczi Hall”-hoz címzett Vendéglő, Kávéház és Étterem. — 4-ik utca 197, New York — AJÁNLJA

KITÜNŐ MAGYAR KONYHÁJÁT. Kitűnő italok. Kitűnő italok. Alkalmas helyiség mulatságok, lakadalom vagy hasonló ünnepélyre. A New Yorki Magyarajku Szocialisták kedvelt gyűlési-kezelési helye. Különböző munkás-lapok az elvtársak rendelkezésére állanak.

Magyar Kávéház és Billiard-Terem

GÁSPÁR KÁROLY 529 East 5-ik utca, Avenue A és B között, New York.

Katolin János

FÉNYKÉPÉSZ 3616 N. Broadway, St. Louis Képek felvétele BÁRMILY időben reggel 8 órától este 8-ig rendeléseknél KÉSŐBB is. Nagyobbítások, gombképek és képrámák kaphatók. Kis jegyek 28 drb. 25. Kérem a magyarok pártfogását.

A. GROSSMANN

MOSÓ-INTÉZETE 738 E. 9th st. N. Y. A ruhát elhoztatja s készen házhoz szállítja.

MAGER LÁSZLÓ

MAGYAR étterem és kávéház 3729 S. Halsted St. CHICAGO, III. A So. Side szocialisták kedvelt találkozóhelye. Jó étel-ek. — Tiszta szobák. — Felvilágosítás szívesen szolgálok. Az elvt. pártfogását kérem.

HAJOJEGYET VASÁRNAP-ÉNYÉZÉS KÜLDÉSEI LEGTÖBB ÉRTÉKŰEK CSOMAGOS KISS EMIL BANKÁRNAL NEW YORK 104 SECOND AVE. 112 AVE. H. ÉS I. UZ. ÁBRONYSZÉK

RIZSÁK JÁNOS

közjegyző, pénzzszállító és váltó-intézet Főüzlet 127 Second St., Passaic, N. J. Saját ház.

PÉNYZT a legolcsóbban és leghelyesebben küld az O-hazába. Pénz betéteket bármely hazai bankba kamatozás végett elhelyeztet és a betéti könyvet rövid időn belül kiküldöm. — Nemkülönb az O-hazában, árvaszéki, takarékpénztárak, vagy magánosoknál elhelyezett összegüket, Budapesti iródm új díjtalan kiborolom, csupán a szükséges meghatalmazás költségeit számítok csak a díjat. HAJOJEGYKET Európába és Európából Amerikába a leggyorsabb úton küldök el, az utasokat személyesen kísérem el a hajóhoz. CSOMAGOKAT az O-hazából kiküldéshez vagy oda szállítok. OKIRATOK szakaszerint, a törvényeknek megfelelően állítanak ki és konzulátumig hitelesít. Jogi hagyaték, katonai, telekkönyvi, nemkülönb hazai sommá perekben és bármely más ügyvidéki dolgokban eljár. Minden ügyben, úgy mint eddig, ezentúl is a leggyorsabb pontossággal igyekszem. UTBAIGAZÍTÁSSAL, tanácsos és felvilágosításal IN-GYEN készséggel és szívesen szolgálok.

Magyarországi iroda: Budapest, IV. Sütő-utca 6. sz. Fiók-irodák: So. Bethlehem Pa., saját ház, Alpha, N. J., Wharton, N. J. — Franklin Furnace, N. J.

Weisling Jakab

MAGYAR VENDÉGLŐJE és BOARDING HÁZA — 723-4th St. cor. Lloyd St., Milwaukee, Wis. A magyarok kedvelt találkozó helye.

PLAVECZKY A.

magyar vendéglős 20 West St. Newark, N. J. A M. B. Sz. VIII. osztályának gyűlési helyisége. A magyar munkásság kedvelt találkozó helye. Vidéki munkástársak kellő utbaigazítást nyernek. Magyar konyha. Szobák minden időben.

FINTA MIHÁLY

BORBÉLY ÉS FODRÁSZ New York. 516 E. 6th Street.

JOS. BERLOCK

FÉRFI SZABÓ 1118 Thirteenth Ave. East Oaklnd, Ca

Dr. BIEBER E. LAJOS

magyar fogorvos 383 E. 8th Street Ave. C és D között New York

Ügyes magyar szülésznő

Jergler Paula Budapesten az egyetemen vizsgázott és a budapesti klinikán főbába volt, sok évi gyakorlat után tanácsos és segélyt nyújt mindenben. 546 Washington Boulevard, Pauline St. sarkán, Chicago, Ill. Telefon Seeley 3183.

Magyar Gyógyszertár

a keleti oldalon ROTH SAMUEL gyógyszertára a Megváltóhoz 125 Ave. A, cor. 8th St., New York. Hazai és itteni receptek elkészítésére nagygyermű figyelmet fordítok és a legolcsóbb árban készítem el. Hazai importált szerek. Junó paszta, Akacia, Lilliom, Margit cremenk, Lilliom, Schiluluzki arckenőcsök. Lilliom, Speick és Dr. Gross-féle szappan. Blaha Lujza és Poudre Boquet stb. Hőgyopor. Kallodont. Brillantine tubusban. Továbbá Purgó. Maria Celli gyomorcsépek. Importált esukamaj viz, fehér kenyő szőrp és párlat készítmények. Egri viz, sóbor essz. Dr. Kaposy-féle hajnövesztő sző. 8 üveg \$1.25. China vasbor 75c. 8 üveg \$2. — Öv- és kötszerek nagy választékban. Postai rendeléseket azonnal teljesítek a pénz előleges beutódása mellett.

Bevandorlók figyelmébe

ajánlja csinosan berendezett tiszta s jutányos árú SZOBÁIT ROSTÁSSY REZSŐ 518 E 6th St. NEW YORK. a „Népakarat” szerkesztőségével szemben.

Az elvtársaknak Magyarországból érkező leveleire díjmentesen adok felvilágosítást és kívánatra a hajónál megvárom őket. ÉTTEREM ÉS KÁVÉHAZAM a magyarnyelvű öntudatos munkások kedvelt találkozó helye. Izletes friss étkek. — Hazai billiard asztalok. Bel és külföldi pártlapok. Feltétlen megbízhatóság.

LETETBEN: 1500000 AMERIKAI ALLAN PÉNYZTÁR. 5000000 \$ A 2. UZ. 100000000 \$ HAJ VAGY VASÚTI JEGYEL VÁSÁROLNI AZ ÖSSZE VONALAKOZÁS-PIRÉZS KÜLDÉSEI VAGY KÖZJEGYZŐI DOLGOK GYORSINTÉZÉSÉRE A LEGTÖBB ÉRTÉKŰEK CSOMAGOS FORDULNI DEUTSCH BROS BANKÁROKHOZ 319 E. HOUSTON ST. NEW YORK.

PROLETAR-Étterem 106 Ave. B alatt, a 7-ik utca közelében. Felhívom az elvtársak szíves figyelmébe, hogy van, ahol magyar könyvből kikérült izletes EBÉD VAGY VACSORA 15 CENT. GROSCH H., TULAJDONOS.